

TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP. HỒ CHÍ MINH
HCMC University of Technology and Education

CHƯƠNG 2

KHÁI NIỆM, ĐỐI TƯỢNG, CHỨC NĂNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

GV: GVC.TS Nguyễn Thị Như Thúy

Email: ntnthuy@hcmute.edu.vn

Điện thoại: 0904932816

Cố vấn chuyên môn

*PGS.TS Nguyễn Thị Hồng Xoan
(Trưởng Khoa XHH, trường Đại học KHXXH&NV,
ĐH Quốc gia TP HCM)*

CHƯƠNG 2 : KHÁI NIỆM, ĐỐI TƯỢNG, CHỨC NĂNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

BÀI 2

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

MỤC TIÊU BÀI HỌC

- ❖ Trình bày và phân tích được hệ thống các nguyên tắc để làm công cụ cho việc phân tích, khái quát và nghiên cứu về đời sống xã hội.
- ❖ Trình bày một số phương pháp, kỹ thuật cơ bản mà các nhà xã hội học hay sử dụng trong phạm vi của một cuộc điều tra xã hội học thực nghiệm.

NỘI DUNG BÀI HỌC

- ❖ Một số khái niệm cơ bản
- ❖ Các giai đoạn trong quá trình nghiên cứu xã hội học thực nghiệm
- ❖ Các phương pháp thu thập thông tin trong nghiên cứu xã hội học

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN

Phương pháp

Là cách thức, công cụ trong việc tìm tòi, khám phá thế giới tự nhiên, con người và xã hội.

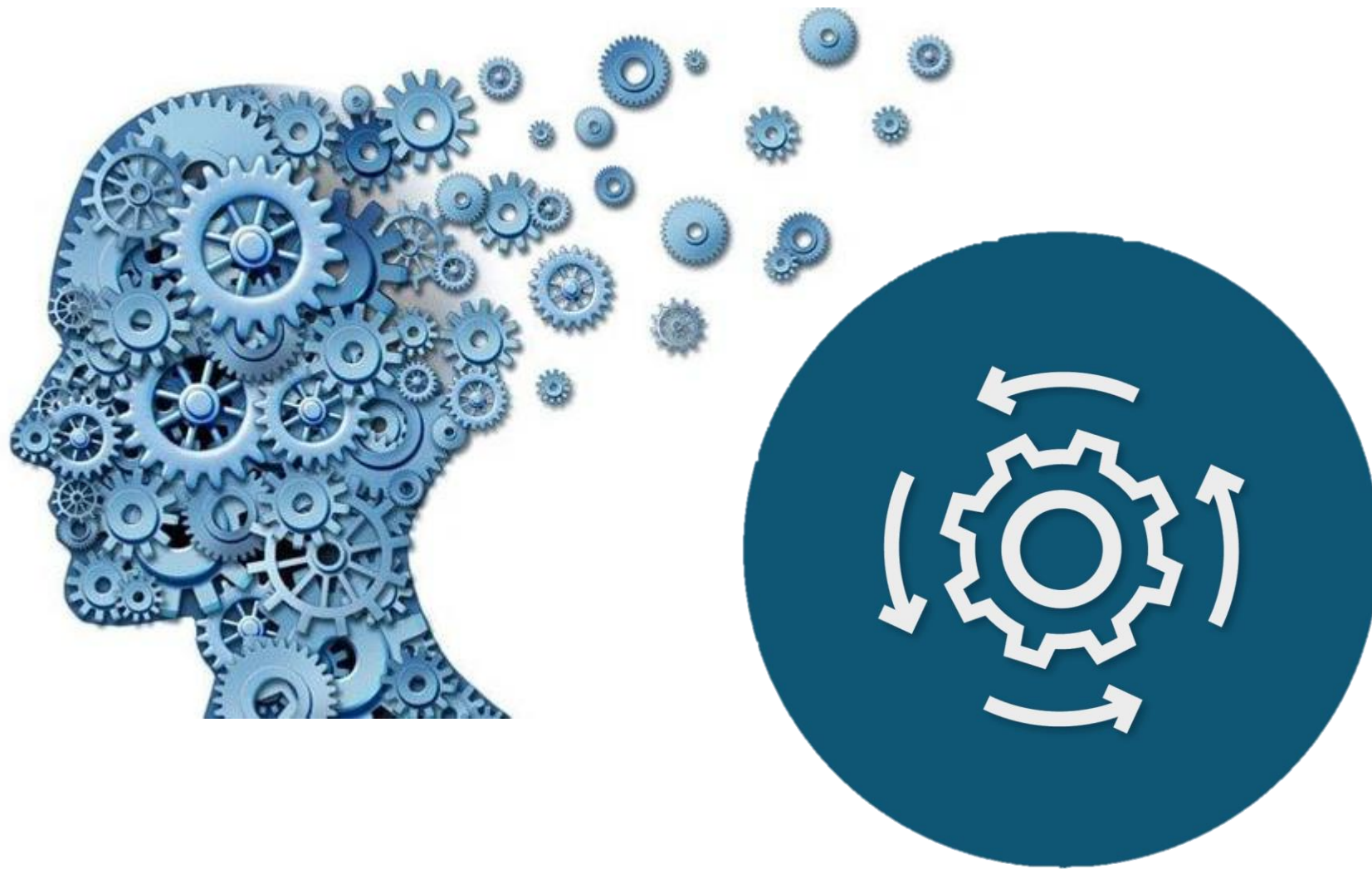
Phương pháp luận nghiên cứu khoa học:

Cung cấp cho người học hệ thống lý luận về phương pháp nghiên cứu khoa học.

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN

Logic

Mỗi ý kiến, mỗi bước đi đều gắn chặt chẽ với ý kiến, bước đi trước đó.

Tính khách quan

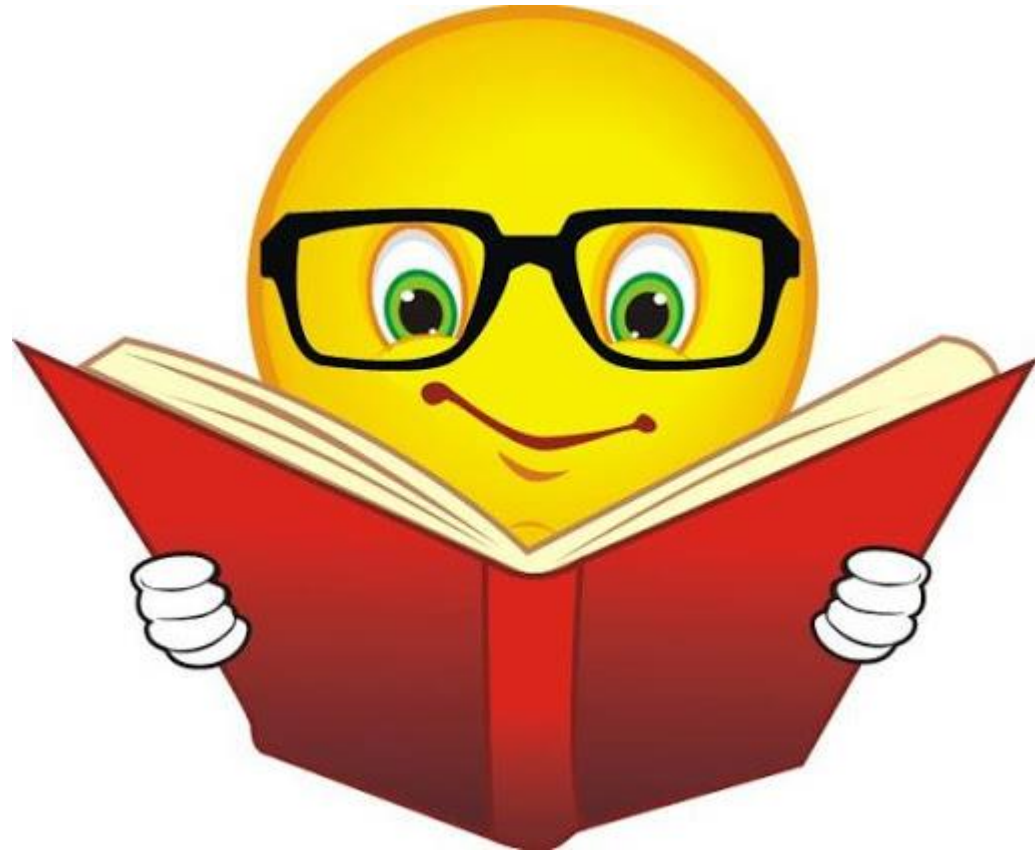
Phản ánh đúng sự thật vốn có trong hiện thực.

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN

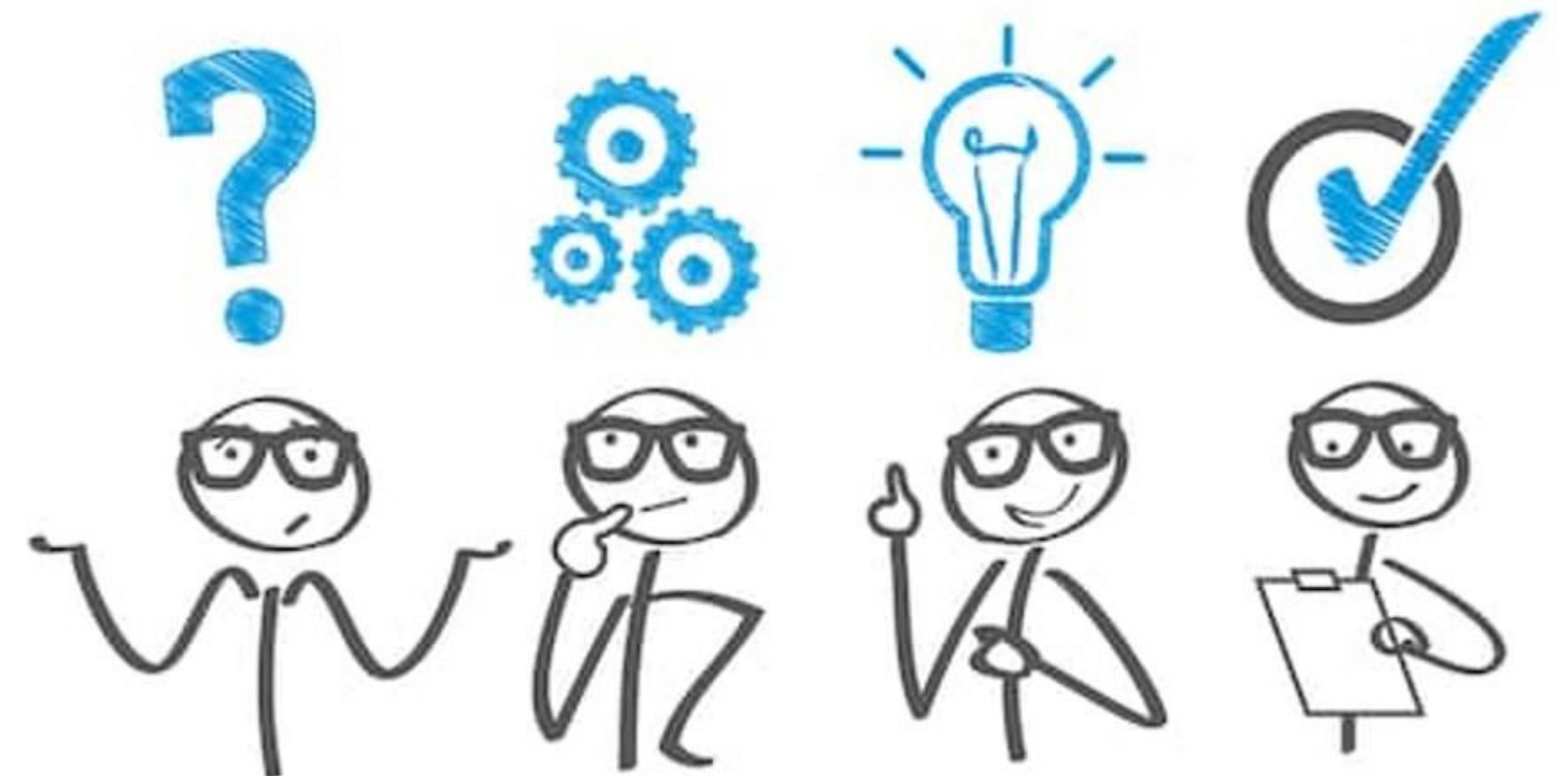

Lý thuyết

Lý thuyết là những tập hợp những lời phát biểu được sắp xếp một cách có logic, mà ở đó người ta cố gắng miêu tả, dự đoán hay giải thích một sự kiện.

Giả thuyết

Các giả thuyết là những nhận định dựa trên sự tin tưởng chưa được kiểm chứng.

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

CÁC GIAI ĐOẠN TRONG QUÁ TRÌNH NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

- 1 Giai đoạn chuẩn bị
- 2 Giai đoạn tiến hành thu nhập thông tin trên đối tượng
- 3 Giai đoạn xử lý thông tin, viết báo cáo

Một số nguyên tắc trong quá trình tiến hành một cuộc điều tra xã hội học

- ✓ Duy trì tính khách quan.
- ✓ Tôn trọng sự toàn vẹn và kín đáo của đối tượng nghiên cứu.
- ✓ Có cái nhìn tổng quát từ nhiều góc độ khi giải thích bản chất của các hiện tượng.
- ✓ Những hiện tượng nghiên cứu phải mang tính đặc trưng, đáng tin cậy.

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

CÁC GIAI ĐOẠN TRONG QUÁ TRÌNH NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

1

Giai đoạn chuẩn bị

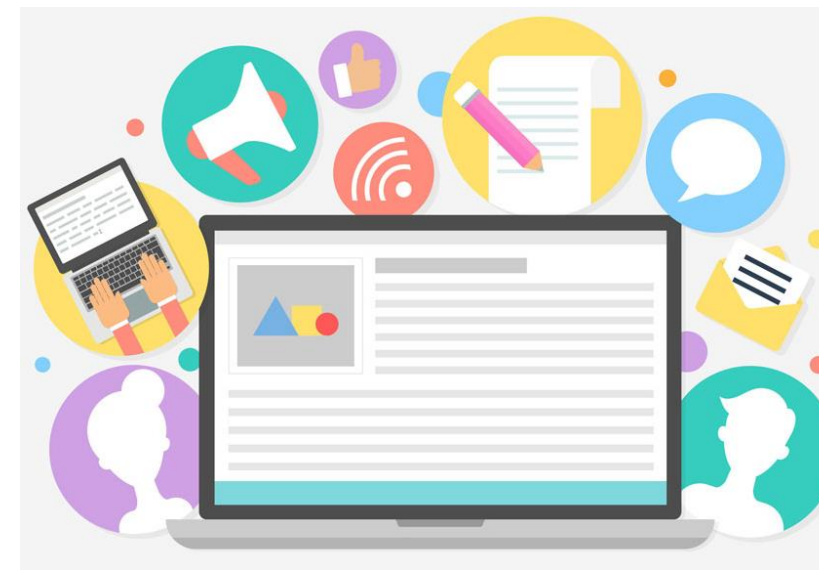
Bước 1:

Xác định chủ đề nghiên cứu

Bước 2:

Thu thập và phân tích những thông tin sẵn có

Bước 3:

Xác định nội dung nghiên cứu và khách thể nghiên cứu

Bước 4:

Xác định giả thuyết nghiên cứu

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

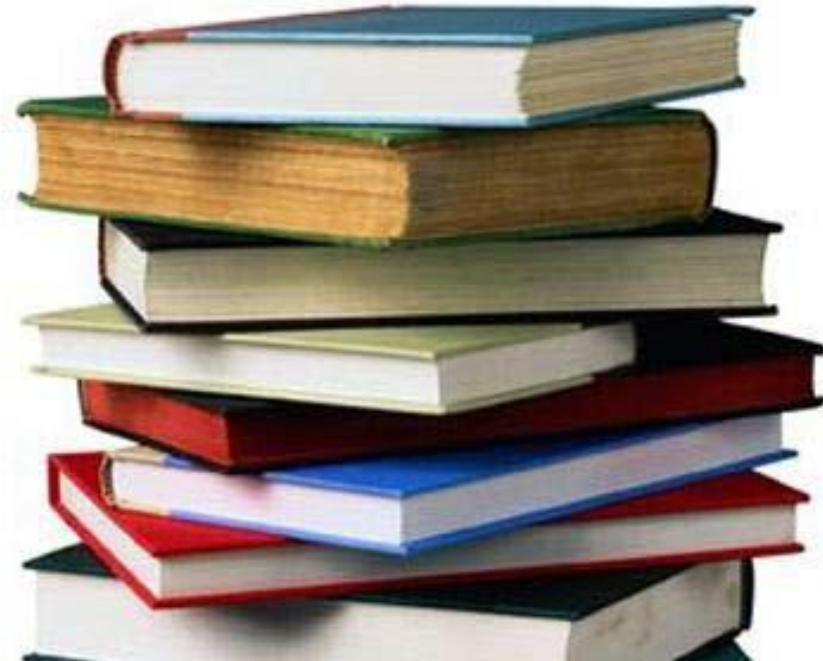
CÁC GIAI ĐOẠN TRONG QUÁ TRÌNH NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

1

Giai đoạn chuẩn bị

Bước 5:
Thao tác hóa khái niệm

Bước 6:
Xây dựng mô hình
lý luận

Bước 7:
Xác định phương
pháp, công cụ nghiên
cứu và thang đo

Bước 8:
Chọn mẫu

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

CÁC GIAI ĐOẠN TRONG QUÁ TRÌNH NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

1

Giai đoạn chuẩn bị

Bước 9:

Điều tra thử (điều tra thí nghiệm).

Bước 10:

Xem xét mục tiêu, giá trị và đạo đức của công trình nghiên cứu.

Bước 11:

Thu thập dữ liệu

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

CÁC GIAI ĐOẠN TRONG QUÁ TRÌNH NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

2 Giai đoạn tiến hành thu nhập thông tin trên đối tượng

- ✓ Thủ tục xin phép
- ✓ Huấn luyện điều tra viên
- ✓ Tiếp xúc với những người cung cấp thông tin và thu thập thông tin

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

CÁC GIAI ĐOẠN TRONG QUÁ TRÌNH NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

3

Giai đoạn xử lý thông tin, viết báo cáo

- ✓ Xử lý thông tin
- ✓ Phân tích, viết báo cáo

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

CÁC PHƯƠNG PHÁP THU THẬP THÔNG TIN TRONG NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC

Các phương pháp thu thập thông tin định lượng (Bảng Anket)

- ✓ Trưng cầu ý kiến
- ✓ Nhận diện và mô tả
- ✓ Thăm dò dư luận xã hội
- ✓ Điều tra dư luận xã hội

CÁC PHƯƠNG PHÁP THU THẬP THÔNG TIN TRONG NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC

1 Các phương pháp thu thập thông tin định lượng

➤ Các loại câu hỏi được sử dụng

- ✓ Câu hỏi đóng
- ✓ Câu hỏi mở
- ✓ Câu hỏi kết hợp

➤ Bố cục một bảng anket:

Thường thì một bảng anket có ba phần chính sau:

- ✓ Phần mở đầu
- ✓ Phần thông tin về nhân khẩu
- ✓ Phần nội dung

➤ Phân tích các số liệu thống kê

CÁC PHƯƠNG PHÁP THU THẬP THÔNG TIN TRONG NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC

2 Các phương pháp thu thập thông tin định tính

➤ Thu thập các tư liệu có sẵn về đối tượng nghiên cứu và phương pháp phân tích tài liệu

- ✓ Phương pháp phân tích bên ngoài
- ✓ Phương pháp phân tích bên trong

CÁC PHƯƠNG PHÁP THU THẬP THÔNG TIN TRONG NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC

2 Các phương pháp thu thập thông tin định tính

➤ Phỏng vấn sâu

✓ Phỏng vấn có thể được thực hiện dưới các hình thức sau:

- Phỏng vấn mặt đối mặt.
- Phỏng vấn qua điện thoại.
- Phỏng vấn qua thư tín.

✓ Các kiểu phỏng vấn.

- Phỏng vấn cơ cấu hóa
- Phỏng vấn bán cơ cấu hóa
- Phỏng vấn không cơ cấu

CÁC PHƯƠNG PHÁP THU THẬP THÔNG TIN TRONG NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC

2 Các phương pháp thu thập thông tin định tính

➤ Quan sát

- ✓ Quan sát không cơ cấu hóa
- ✓ Quan sát cơ cấu hóa

➤ Các phương pháp quan sát

- ✓ Quan sát không tham dự
- ✓ Quan sát có sự tham dự
- ✓ Sự tham gia đầy đủ
- ✓ Tham gia công khai
- ✓ Quan sát tại hiện trường
- ✓ Quan sát trong phòng thí nghiệm
- ✓ Quan sát theo chu kỳ
- ✓ Quan sát ngẫu nhiên

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

TÓM LẠI

▪ *Một số khái niệm cơ bản*

- ✓ Phương pháp
- ✓ Phương pháp luận nghiên cứu khoa học
- ✓ Logic
- ✓ Tính khách quan
- ✓ Lý thuyết
- ✓ Giả thuyết

▪ *Ba giai đoạn và 11 bước trong quá trình nghiên cứu xã hội học thực nghiệm*

▪ *Các phương pháp thu thập thông tin trong nghiên cứu xã hội học*

- ✓ Các phương pháp thu thập thông tin định lượng
- ✓ Các phương pháp thu thập thông tin định tính)

BÀI 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC THỰC NGHIỆM

CÂU HỎI TỰ LUẬN

CÂU HỎI TỰ LUẬN

Câu 1: Phương pháp là gì? Tính khách quan là gì?

Câu 2: Các giai đoạn trong quá trình nghiên cứu xã hội học thực nghiệm?

Câu 3: Giai đoạn chuẩn bị có bao nhiêu bước? Đó là những bước nào?

Câu 4: Hãy kể tên các phương pháp thu thập thông tin định tính?

Câu 5: Các loại câu hỏi được sử dụng trong nghiên cứu xã hội học định lượng?

TÀI LIỆU HỌC TẬP VÀ THAM KHẢO

- ❖ **File slide bài giảng PDF**
- ❖ **File hệ thống ngân hàng câu hỏi, đề tài tiểu luận file pdf**
- ❖ **Giáo trình: Nhập môn xã hội học**
- ❖ **Đề cương chi tiết file pdf**
- ❖ **Video bài giảng**